

od B. B. Todorovića. — Zanatsko pitanje, od M. Radovanovića. — Kretanje državnih prireza, od D. Živaljevića. — Sudska kronika. — Književni pregled. — Ocene i prikazi. — Beleške.

V drugi knjigi so natisnene naslednje razprave: Nasljedno pravo po Danilovom zakoniku, od dra. L. Tomanovića. — Nalazak izgubljenih stvari i blaga kao način pribavljanja svojina, od A. Gjorgjevića. — Zastarelosti hipotekarnog (intabuliranog) interesa po našem gradjanskom zakoniku, od dra. M. Poličevića. — Zakonska zaštita poverilaca da ne budu oštećeni otudjenjem dužnikova imanja, od M. P. Jovanovića. — Interes zastareva za tri godine, od M. Stojanovića. — Mirno uživanje i vis major kod ugovora o zakupu, od Gj. Pavlovića. — Odvajanje plodova kao način pribavljanja svojine, od A. Gjorgjevića. — Sadašnji pravci privatno-pravnih studija u Francoskoj i Nemačkoj, od Ž. Perića. — Hipotekarni interes ne zastareva po našem gradj. zakoniku za tri godine, od dra. M. Poličevića. — Još o ženitbi i udatbi u sjevernoj Dalmaciji, od dra. A. Mitrovića. — O ograničenju svojine u opšte, od St. Maksimovića. — Dejstvo pristanka povredjenog kod telesne povrede i ubistva po srbskom kaznenom zakoniku, od T. Živanovića. — O uslovnoj osudi, od M. D. Marinkovića. — Preuredjenje naših kaznionica, od dra. M. R. Vesnića. — Nasnova zakona o uslovnoj osudi. — Jedan jubilej (Cesare Lombroso), od dra. A. Mitrovića. — Deseti kongres medjunarodne kriminalističke udruge, od dra. J. Šilovića. — Jedan slučaj iz nadležnosti velike narodne skupštine, od Ž. Perića. — Macedonsko pitanje i njegovo riešenje, od Jovana M. Jovanovića. — Brak izmedju hrišćana i nehrišćana, od dra. N. Milaša. — O pravnoj sposobnosti svedoka pri venčanju, od dra. Č. Mitrovića. — Nova ženevska konvencija. — Rad pravničkih udruženja na razviću prava, od M. St. Markovića. — Kako se kazni neistinita prijava robe u smestiškim deklaracijama, od J. Lončarića. — Ima li mesta zakonodavnom tumačenju §-a 122. uredbe o esnafirma, od M. Hristića. — Zakon o pensionom fondu za udovice i decu umrlih činovnika, od A. Stejskala. — Treba li poreski odbor da obrazloži svoju ocenu prilikom razreza poreze, od L. Markovića. — Kako se vodi carinski rat, od J. Lončarića. — O jednoj nezakonitoj nadležnosti, od S. Markovića. — Srbske zemljoradničke zadruge u 1905. godini, od M. Avramovića. — Era stranih zajmova u Srbiji, od V. Jovanovića. — Iz političke računice: Konvertovanje, od B. B. Todorovića. — Parlamentarna kronika. — Sudska kronika. — Administrativna krönika. — Književni pregled. — Ocene i prikazi. — Beleške.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1907.

— (Dr. Ignacij pl. Ruber) je bil s ces. ukazom od 25. julija imenovan za prvega predsednika vrhovnemu sodišču, ki mu je bil poprej drugi predsednik. Znana ličnost. Sicer pa: »et meminisse . . .« Ko je l. 1898 graško nadsodišče povodom prve prizivne razprave po novem civilno-

pravdnem redu odreklo slovenskima odvetnikoma pravico, da bi razpravljala slovensko, šla se je radi tega kršenja slov. ravnopravnosti in zdravih pravnih načel pritožiti tudi deputacija odvetniške zbornice kranjske k pravosodnemu ministru, ki je bil tedaj dr. Ignacij pl. Ruber. Ta je deputaciji povsem pritrjeval, ko je utemeljevala zakonito stališče, da mora biti prizivnorazpravni jezik v slov. pravnih tudi pri graškem nadsodišču slovenski. Priznal je minister pl. Ruber, da je potrebna nujna korektura položaja, ki je bil ustvarjen vsled te odklonitve slov. jezika pri graškem nadsodišču. Mislil je le, da bi korektura potom jezikovne naredbe — kakršno je v prvi vrsti hotela deputacija — ne bila možna glede na politične razmere, zlasti v parlamentu, da bi za kaj takega bilo težko pridobiti ministrski svet itd. Pač pa je — to je poudarjal minister — pričakovati pomoči od vrhovnega sodišča, pred katero itak pride stvar inštančnim potom, kajti vrhovno sodišče da je nezavisno od političnih vplivov in varno pred napadi in raznimi posledicami. (Vrhovno sodišče je res kmalu potem, rešujé predmetno pravdo, izdalo internim potom nekako jezikovno navodilo, kojega vsebina je pa znana le graškemu nadsodišču; res se od tedaj pripušta slovenske govore, a več se noče slovenski razpravljati, kakor kaže naj-novejši sklep graškega prizivnega senata.) Minister pl. Ruber je tudi pri dotični priliki priznaval, da je res neumestno, ko morajo prve inštanče prevajati odločbe graškega nadsodišča iz nemščine na slovenščino. Ko je deputacija omenjala, da bi moralo biti te, prvo inštanco ponižujoče, tudi protipravne razvade tisti hip konec, ko vrhovno sodišče prične po jasnem ukazu §-a 27 ces. patenta z dne 7. avgusta 1850 drž. zak. št. 325 samo izdajati odločbe v slov. jeziku, je minister pl. Ruber tudi temu pritrjeval in obljubil svojo pomoč. — Sedaj, po devetih letih je ekscelenca pl. Ruber prvi predsednik vrhovnega sodišča, v čigar okrilje je bil kakor pravosodni minister pošiljal naše pravične jezikovne pritožbe. Danes ni še nobena teh pritožeb rešena, vzlic mnogim urgencam, odnosno obljubam poklicanih faktorjev. Še vedno se zapostavlja slovenščina pri graškem nadsodišču, še vedno ukazuje le-to prvim inštančam, da naj njegove nemške odločbe prevajajo za slovenske stranke, še vedno vrhovno sodišče ne izvršuje zgoraj navedenega zakona glede izdajanja slovenskih odločb! Ako pa sedaj stopimo pred prvega predsednika vrhovnega sodišča, eksc. pl. Ruberja in mu vse to iznova potožimo, s katero adresno nas neki more sedaj potolažiti? To vprašanje se mora kmalu rešiti.

— (Vse pri starem!) V torek dne 3. t. m. je bila v docela slovenski pravni zadevi prizivna razprava pred »slovenskim prizivnim senatom« v Gradcu. Toženčev zastopnik je po nemškem oklicu zadeve prosil besedo v formalnem oziru ter na to predlagal, naj se pravna zadeva okliče, razpravlja, poroča in rzsodi v slovenskem jeziku; temu predlogu se je tožnik pridružil, predlagatelj je zahteval senatni sklep. — Po posvetovanju se je proglasil sklep, da se stavljenemu predlogu ne ugodi iz razlogov: O stvari razpravnega jezika odločevati ima justična uprava; do sedaj pa še ni prišlo od justične uprave na graški senat nikako navodilo, kako se naj v slovenskih pravnih na prizivnem sodišču v Gradcu razpravlja; vsled tega ostane stvar

pri stari navadi. Pa tudi s sodiškega stališča se mora predlog zavrnuti; § 13 o s. r. še ni derogiran in upoštevati je tudi § 14 sod. r. za zapad. Galicijo. Iz tega pa izhaja, da je pri tem sodišču oni jezik za sodni jezik rabiti, ki je bil dosedaj pri tem sodišču v rabi in navadi. Pri nadsodišču v Gradcu je odnekaj navada, da se pravda v nemškem jeziku okliče, poroča in razsodi, dočim je strankam na prosto dano v slovenskem jeziku razpravljati, ker je tudi to tukaj v navadi. Dokler se kaka preuredba od zgoraj ne vpelje, ostane vse pri dosedanjih navadah. Proti temu sklepu je pritožba na justično upravo oziroma rekurz na najvišje sodišče. — Predlagatelj je ta sklep v smislu zakona grajal in se je ta graja zapisala v zapisnik. — O uspehih pritožeb, ki se seveda podajo zoper to zapostavljenje slovenskega jezika na vse strani, bomo poročali.

— (Osebne vesti.) Finančni prokurator za Kranjsko dr. J. Račič je na svojo prošnjo vpokojen ter mu je bilo tem povodom podeljeno plemstvo. Finančni ravnatelj dvorni svetnik K. Lubec je na svojo prošnjo vpokojen ter mu je bil tem povodom podeljen viteški križec Leopoldovega reda. — Imenovani so: fin. svetnik pri fin. prokuratorji v Gradcu dr. A. pl. Wenko za višjega fin. svetnika in fin. prokuratorja v Ljubljani; okrajni glavar v Sežani A. Rebek za namestn. svetnika v Trstu; okrajni glavar v Litiji I. Tekavčič za svetnika pri deželni vladi v Ljubljani; deželnosodna svetnika dr. I. Grškovič v Rovinju in K. Pederzoll v Trstu za svetnika višjega deželnega sodišča v Trstu; deželni sodni svetnik V. Verderber v Mariboru za dež. pravdnika istotam; dvorni tajnik vrhovnega sodišča dr. A. Povšič za deželnega sod. svetnika pri trg. in pomorskem sodišču v Trstu; drž. pravdn. namestnik dr. K. Snider v Gorici za okraj. sodnika v Trziču (Goriško); sodni pristav Sp. Peručič v Voloski za okr. sodnika v Motovunu; sodni pristav R. Strle v Gorici za okrajnega sodnika v Cerknem; sodni pristav P. Comel v Komnu za sodnega tajnika v Trstu; sodni pristav H. Lasič v Korminu za sodnega tajnika v Gorici; avsk. P. Zink za sodnega pristava v Voloski; avsk. dr. H. Milič za sod. pristava v Pazinu in avsk. I. Nežič za sodnega pristava v Krku. — Deželnosodni svetnik in načelnik okr. sodišča v Ribnici Fr. Višnikar je dobil naslov in značaj viš. dež. sodišča svetnika. — Premeščeni so: okr. sod. I. Dougan iz Cerkna v Ajdovščino; sodni pristavi F. Mavar iz Pazina v Podgrad; dr. P. Ziegler iz Sežane v Gorico, dr. P. Caneva iz Podgrada v Kormin, dr. E. Perčič iz Rovinja v Volosko. — Umrli je dne 18. junija v Laškem deželnosodni svetnik dr. A. Pfefferer.

— (Društvo notarskih kandidatov za graško nadsodišče) s sedežem v Ljubljani je imelo dne 15. tek. m. po svojem enoletnem obstanku prvi redni občni zbor, katerega se je udeležilo razmeroma mnogo članov. V svojem otvoritvenem nagovoru je predsednik dr. Jos. Kregel naglašal potrebo društva, ki varuje čast in ugled stanu ter pospešuje stremjenja in koristi notarskih kandidatov in to zlasti v sedanji dobi splošnih stanovskih organizacij. Apeliral je na zbrane tovariše, da se potrudijo po svojih močeh ter zberejo s primerno agitacijo v nastopnem letu

v društvo vse slovenske notarske kandidate v okrožju graškega nadsodišča. — Tajniško poročilo je podal dr. Ivan Stojan ter poročal med drugim, da šteje danes društvo 20 članov in da so v teku leta izstopili 3 člani, ker so bili imenovani za notarje. Od ustanovnega občnega zbora dne 1. aprila 1906 je imel odbor šest sej. Rešil je v polni meri svojo prvo in pglavitno nalogo s tem, da se je zavzel z vsemi dopustnimi sredstvi za ohranitev rednega statusa notarskih kandidatov. Tri notarska mesta na Kranjskem so bila v zadnjem letu v nevarnosti, da postanejo sinekura doslužjenih sodnih uradnikov in le z vztrajnim posredovanjem na kompetentnih mestih se je doseglo, da so se ta mesta substituirala od sosednih notarjev in se je njih razpis odgodil, dokler niso nastopili trije postavno kvalificirani notarski kandidati. Notarska zbornica za Kranjsko se je s svojim predsednikom na čelu vrlo zavzela za kandidate. Odbor je poslal justičnemu ministrstvu tudi primerno spomenico, ki je imela zaželjeni uspeh. Graško društvo notarskih kandidatov je nastopalo povsem solidarno. Delokrog odbora v preteklem letu se je dalje izpopolnjeval zlasti s posredovanjem služb za člane ter je tem dajal in preskrboval potrebna pojasnila v stanovskih zadevah vobče. Tudi je prevzel odbor zbiranje statističnih podatkov glede notarjev in notarskih kandidatov za almanah juristov. Društvo se je mnogobrojno udeležilo Svetčeve osemdesetletnice ter odposlalo odposlanca na notarski kongres na Dunaj dne 6., 7. in 8. septembra t. l. — Blagajnik Rado Jereb je poročal o društvenih financah. Bilanca izkazuje 128 K dohodkov ter 126 K 60 h izdatkov. — Tajniško in blagajniško poročilo sta se soglasno odobrili. — Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika vnovič dr. J. Kovel; za odbornike: R. Jereb, J. Kersnik, dr. I. Stojan, F. Tavzes in Ant. Tomiňšek; za namestnika F. Hubad in F. Krisper; za preglednika: M. Detiček in St. Rudež; v razsodišče: Ant. Bartel, H. Požun in J. Tribuč. — Po volitvah se je sprejel predlog tov. Jereba, da se zviša članarina na letno 4 krone. — K nadaljni točki dnevnega reda o nedeljskem počitku v notarskih pisarnah se oglasi J. Kersnik ter pravi, da je po šestdnevnem stvarstvu sveta sedmi dan še Bog počival in da se ravna po tem božjem vzgledu malodane že vsi stanovi. Pripominja, da za uvedbo splošnega nedeljskega počitka v notarskih pisarnah ni kompetentna notarska zbornica, temveč da je kompetenten za to le notarski kolegij, ki pa se ne snide vsled raznih ovir še tako kmalu. Seveda bi se vpeljal lahko popolni nedeljski počitek tudi že brez sklepov kolegija, ko bi se ravnali vsi gospodje notarji po častnem in nesebičnem vzgledu nekaterih gospodov kolegov, ki že zapirajo pisarne ob nedeljah. Z ozirom na gotovo silno pozno sklicanje kompetentnega notarskega kolegija, dalje z ozirom na že vpeljani splošni nedeljski počitek po sorodnih odvetniških pisarnah, in sklicujoč se na vse znane razloge, ki naklanjajo splošni nedeljski počitek drugim stanovom, predlaga, da se izreče občni zbor v principu za takojšnjo vpeljavo splošnega nedeljskega počitka v notarskih pisarnah in da se pooblašča odbor, da formulira in odpošlje brez zamude na vse one gospode šefe v okrožju ljubljanske in celjske notarske zbornice, ki še niso vpeljali popolnega nedeljskega počitka v svojih pisarnah,

peticije, da ga vpeljejo takoj. Po daljši debati o posameznih točkah navedenega predloga, katere so se udeležili tov. Jereb, dr. Krevel in Tavzes, se sprejme ta soglasno. — Predsednik je opozarjal na tretje notarsko mesto v Mariboru, katero že več let ni zasedeno. Sprejel se je predlog Jereba, da se naroči odboru, naj se posveti tej zadevi z vso vnemo ter naj intervenira na pristojnih mestih, da se to mesto čimpreje zasede. — Nato se je sprejelo več točk internega značaja. Na razgovoru je bilo zakotno pisaštvo in med drugim tudi regulacija plač. — Tov. Kersnik se je presrčno zahvaljeval svojim kolegom za zaupanje, ki ga je poslalo v imenu društva na kongres nemških in avstrijskih notarjev na Dunaj ter sporočal pozdrave predsednika dunajskega društva notarskih kandidatov. Dalje je obžaloval, da ni na tem zboru prilike za poročilo in za predavanje o sklepih navedenega kongresa. Na mestu bi bilo, ko bi se tako in enako predavanje o splošnih stanovskih vprašanjih vršilo v teku zimske sezone in tedaj tudi v družbi gospodov notarjev. Zato je predlagal, da naj stopi odbor v dogovor s »sekcijo notarskega društva za Kranjsko« ter izposluje prilične skupne sestanke s predavanji o stanovskih vprašanjih, da se med drugim na teh vendar enkrat izpregovori obširnejša beseda o poddržavljenju notarijata ter se osvetle dostojno gotovi napadi na notarski stan v naši kronovini — Potem je predsednik dr. Krevel zaključil živahno zborovanje.

— (Še ena beseda o zastopanju pravnih strank po notarjih.) Mojemu mnenju, priobčenemu v št. 5 »Slov. Pr.« iz tekočega leta, da ni veljaven razpis just. min. od 17. februarja 1852 št. 17.431, ki prepoveduje notarjem iskati zaslužek prav iz zastopanja, ker razpis ni bil razglašen v državnem zakoniku — upira se g. dr. M. Dolenc v št. 6. »Slov. Pr.« in trdi, sklicujoč se na Friedländerja, Skedla in Neumanna, potem na judikat št. 83 našega vrhovnega sodišča in neko sodbo graškega nadsodišča, da je oni justicnoministrski razpis veljavno razglašen z izdanjem na nadsodišča in notarske zbornice. Temu moram nasprotovati in prerehati mnenje g. drja. Dolenca, da oni razpis zadeva samo notarje. Zadeva očitno tudi **stranke**, to je ljudstvo vobče, ker to mora vedeti, kdo ima pravico zastopati v pravnih. Judikati sodišč ne dokazujejo upravičenosti mnenja g. drja. Dolenca in to tem manj, ker se naša sodišča, kar priča sodstvo v tiskovnih in zakonskih zadevah, tako težko izpreobračajo k novim pravnim nazorom in se dolgo in dolgo ne morejo odtrgati od navad, več desetletij starih. Upravno sodišče v pristojbinskih stvareh dosledno odreka veljavnost vsem brezštevilnim ministrskim razpisom, ki niso razglašeni v državnem zakoniku. K temu bodo tudi civilnopravna sodišča morala priti. Moje mnenje podpira tudi prof. Ott na češki univerzi v Pragi.

Notar Baš.

»Slovenski Pravnik« izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva »Pravnika« brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 26.